І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го СЕРПНЯ 1960 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 10, 1960 No. 152. VOL. LXVII.

ПРЕЗИДЕНТ ДОРУЧИВ ПОСИЛИТИ ЗБРОЄННЯ І ВИМАГАЄ ЗБІЛЬШИТИ ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ

Вашингтон. — В понеділок, дня 8 серпня ц. р., з започаткуванням нарад Сенату, президент Айзенгавер переслав Конґресові спеціяльне звернення в справі найближчої діяльности обидвох його палат — Сенату і Палати Репрезентантів. У своєму посланні президент Айзенгавер висловив вимогу, щоб Конґрес продовжував теперішню сесію аж до полагодження усіх приготованих, але не схвалених ще досі двадцять й одного законопроєкта. Зокрема, Президент висловив вимогу схвалення деяких із цих законопроєктів, спеціяльно важливих з огляду на посилення комуністичної аґресивности, особливо ж в Центральній Африці і на Кубі. Водночас і цим през. Айзенгавер сповістив Конґрес, що у висліді зміненої комуністичної тактики і тенденцій міжнародного комунізму він доручив уже здійснити низку заходів, спрямованих на посилення оборони ЗДА. Ці заходи включають: затримання бомбардувальників типу B-47 в рямцях Стратегічного Летунського Командування, посилення оперативности з'єднань цього стратегічного командування й збільшення кількости баз для них, посилення здатности цих з'єднань для переводжування збройного поготівля, вислання додаткових авіоматок на води Тихого океану і Середземного моря, модернізацію збройного виряду армії ЗДА і дадаткові заходи для розвитку і вдосконалення суперсонічних бомбардувальників типу B-70 і розвідувальних сателітів „Самос". Деякі з цих заходів є цілком новими і в політичних колах трактують їх започаткування, як намагання республіканського уряду протиставити їх демократичним домаганням в справі збільшення оборонної спроможности ЗДА і посилення оборонного зброєння. Реаґуючи на звернення Президента, демократи зараз ствердили, що більшість із доручених Президентом заходів була вимагана ними вже минулими місяцями у схвалених Конґресом бюджетових законопроєктах.

Президент Айзенгавер перед читанням у телевізії свого звернення до Конґресу

Ствердивши активність уряду в оборонній ділянці і в здійснюванні різних нових оборонних заходів, през. Айзенгавер звернувся разом із цим до Конґресу з домаганням схвалити нові проєкти уряду в ділянці допомоги закордонові. Ці проєкти охоплюють: уповноваження для уряду асиґнувати додаткових 600 мільйонів долярів на запропоновану недавно през. Айзенгавером програму допомоги для Південної Америки, що мало б статися, ще перед відбуттям економічної конференції американських держав у Боґоті, Колюмбія, у вересні ц. р. і схвалення додаткових 100 мільйонів долярів, потрібних на американську допомогу в таких випадках, як справа кол. бельгійського Конґо. У своєму зверненні, в тій частині, що стосувалася оборонних заходів, през. Айзенгавер ствердив, що збройна могутність ЗДА є першою в світі і що вона буде вдержана на цьому першому місці, зокрема з огляду на те, що вільний світ перебуває далі під комуністичною загрозою і що совєтський диктатор виступає із зухвалими і безвідповідальними погрозами атакувати ракетами З'єдинені Держави Америки.

Демократи проти звернення Президента; республіканці за оборону громадянських прав

Вашинґтон. — В першому дні нарад Сенату найважнішим пунктом було читання Президентського звернення в справі тих законопроєктів, які Конґрес повинен ще цього року ухвалити. Демократи критикують послання Айзенгавера. Їхній кандидат на президента сенатор Джан Ф. Кеннеді заявив, що навіть партія Президента не підтримуватиме того всього, про що пише Айзенгавер. Сенатор Кеннеді сказав, що „Президент повинен нас запевнити, що принаймні половина його партії підтримає ту програму, про яку пише Айзенгавер". Кандидат на віце-президента сенатор-демократ Линдон Б. Джансон сказав, що звернення Президента свідчить про паніку серед республіканців. Віце-президент Ніксон не зайняв становища до звернення Президента. Республіканці внесли вже законопроєкт про оборону громадянських прав, який хоче здійснити ті обіцянки, які демократи склали в своїй виборчій плятформі в цьому пункті. Республіканський сенатор Джекоб К. Джевітс запитував провідника демократичної більшости в Сенаті сен. Джансона, як стоїть справа з законопроєктом про охорону громадянських прав. Сен. Джансон заявив, що, мабуть, не буде часу на те, щоб ще цього року Сенат міг ухвалити цей законопроєкт, але додав, що він „не хотів би, щоб він був винним в тому, що Конґрес не прийняв нового законопроєкту". Демократи

НА СОЮЗІВЦІ ПОЧАВСЯ 7-ий КУРС УКРАЇНОЗНАВСТВА

31 ДІВЧИНА І 15 ХЛОПЦІВ З БАГАТЬОХ СТЕЙТІВ І КАНАДИ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У КУРСІ

Союзівка, Керґонксон. — В понеділок, 8 серпня на цій виховно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу відкрито вже 7-ий з черги курс українознавства, до участи в якому зголосились вже в першому дні 46 студентів, в тому числі 31 дівчина і 15 хлопців. Відкриття курсу попереджено Богослужбою, що її відправив духовний опікун і вакаційний парох Союзівки о. Любомир Гузар, виголосивши при цьому відповідну проповідь. Після Богослуження у бібліотечній залі „Гостинниці" привітав курсантів та формально відкрив 7-ий курс українознавства головний предсідник УНСоюзу Дмитро Галичин, представивши курсантам їхніх професорів у доповненому цього року складі: директора курсів проф. д-ра Василя Стецюка з Сітон-Голл університету, проф. Івана Близнака із школи св. Юра в Ню Йорку та проф. Мирона Куропася, шкільного психолога із Виховної ради м. Шикаґа, який є також президентом Молодих Українських Націоналістів (МУН) і віце-президентом Ліґи Укр. Молоді Північної Америки. М. Куропась передав від МУН-у всім курсантам написаний ним та щойно виданий „Переказ (Заґа) історії України", чи пак її княжої доби. До учительського складу курсу у цьому році входять ще Леся Васьків, що навчатиме співу та буде опікуватися курсантками. Після промови Д. Галичина та короткого слова ред. А. Драгана, до курсантів ще промовляли проф. д-р В. Стецюк і проф. І. Близнак, а управитель Союзівки Данило Слободян поінформував їх про правила побуту і поведінки на оселі. Після формального відкриття та короткої перерви вже того самого дня започатковано виклади, поділивши курсантів на 3 групи відповідно до їх знання українознавчих предметів. Між курсантами є шестеро, які не володіють українською мовою. Курс триватиме до 1-го вересня та охоплюватиме 90 годин навчання таких предметів, як українська мова та література, історія і географія України та споріднені дисципліни. Навчання триває по 5 годин кожного дня за вийнятком суботи й неділі. Крім 5-годинних лекцій передбачається ще надзвичайні зайняття, зокрема співу, народних танків, народного мистецтва і т. п. Цьогорічний курс проходитиме під знаком схваленого минулого року Конґресом ЗДА і проголошуваного кожного року Президентом країни Тижня Поневолених Націй, а частинно й у підготові до Шевченкового року, що буде святкований у 1961 році, у сторіччя смерти Тараса Шевченка. Упродовж курсу передбачається також низку гостинних лекцій видатних українських і американських українознавців та діячів. Одна субота — 20 серпня — призначена для курсантів, як День УНСоюзу, під час якого курсанти матимуть окрему нагоду познайомитись з цією українською заморською твердинею. Відкриття курсу у понеділок було попереджене ще окремою нарадою членів Культурної Комісії УНСоюзу і вчителів в неділю 7-го серпня пополудні. В нараді, якою проводив гол. предс. Д. Галичин, взяли участь ще й заступник гол. предс. Йосип Лисогір, ред. А. Драган, д-р В. Стецюк, І. Близнак і М. Куропась. Предметом наради була програма курсів та її переведення. Усіх курсантів приміщено окремо від гостей, дівчата у віллі „Львів", а хлопців у віллі „Київ". Не вважаючи на багато обов'язкових і надобов'язкових зайнять, курсанти матимуть досить часу для відпочинку і розваги в межах тих багатьох загальних можливостей, що їх дає Союзівка.

76 дітей відбули виховно-відпочинковий табір на Союзівці

Союзівка, Керґонксон. — Сімдесять і шість дітей, в тому 35 хлопців і 41 дівчина, віком від 7 до 12 років, відбули — окремо хлопці й окремо дівчата — по три тижні виховно-відпочинкового табору від 25 червня до 6 серпня ц.р. на цій оселі УНСоюзу. Табори були приміщені в окремій для цієї мети придбаній і влаштованій віллі „Львів", природно відмежованій від цілости оселі, з великою культивованою площею біля неї, з власним купальним басейном та окремою кухнею. Обидва табори, з уваги на недугу п-ні Апольонії Книш, яка вела ці табори в двох попередніх роках, вела у цьому році п-ні Олімпія Васьків, учителька парафіяльної школи в Елізабеті, Н. Дж. при співпраці своєї доньки Лесі та 6 „братчиків" для хлоп'ячого і стільки ж „сестричок" для дівочого таборів. Таборування включало багатобічну виховну, розвагову та відпочинкову програму у незрівняних своїми удогідненнями та можливостями обставинах Союзівки. Таборовики мали також відповідну духовну опіку і кожної неділі брали участь у Богослуженнях. Обидва табори закінчилися окремими мистецько-розваговими пописами таборовиків. Імпрези відбулися — на закінчення хлоп'ячого табору в суботу 16 липня і дівочого в суботу 6 серпня ц.р. — на таборовій площі в приявності представників УНСоюзу, Союзівки, батьків таборовиків і гостей. У програму імпрез входили виконані дітьми народні й ориґінальні пісні і танки, руханкові вправи, скечі, інсценізації та под. Табори відбулися при дуже сприятливій погоді і всі їхні учасники помітно з них скористали, як щодо фізичного здоров'я так і виховання.

Конґрес радитиме над законопроєктом про 32-годинний тиждень праці

Вгілінґ, Вест Вірджінія. — Голова Спілки Об'єднані Сталевари Америки Дейвід Дж. МекДоналд промовляв на конференції відділу своєї спілки і твердив, що найближчий Конґрес радитиме над законопроєктом про 32-годинний тиждень праці, і то без огляду на те, чи президентом ЗДА буде демократ чи республіканець. МекДоналд казав, що він радив управі сталевого промислу виготовити плян тримісячних вакацій для кожного робітника, без огляду на те, скільки йому нормально припадало б відпочинку. Такі продовжені вакації збільшили б заробітні можливості в сталевому промислі. МекДоналд на пресовій конференції заперечив твердження республіканців, що сен. Кеннеді є „запроданим" робітничим провідникам". Голова спілки сталевих робітників заявив, що він підтримує кандидатуру сен. Кеннеді, бо йому більше подобається демократична виборча плятформа.

Організація Американських Держав відкинула запропоновану Кубою програму конференції

Вашинґтон. — 8-го серпня представники 21-ої американської держави нараджувалися над порядком нарад на конференції міністрів закордонних справ Організації Американських Держав, яка має початися в Сан Хозе в Коста Ріка 16 серпня, і відкинули плян кубинського представника більшістю 20 до 1-го голоса. Після цього прийнято такий плян нарад, який дозволяє на обговорення ворожого відношення кубинського уряду до ЗДА. В прийнятій резолюції не згадується кубинського уряду, тільки говориться загально про „оборону демократичних американських інститутцій проти підривних акцій яких-небудь організацій, урядів або їхніх аґентів". Одночасно у Вашинґтоні представник державного департаменту — Линколн Вайт заявив, що конфіската американського майна на Кубі вартости коло одного більйона долярів була вже давно запланована. Уряд ЗДА знов складе в Гавані якнайрішучіший протест проти цього вивласнення американського майна, яке напевно матиме некорисний вплив на економіку Куби, коли на цю справу дивитися з довшої мети. На нараді міністрів закордонних справ в Сан Хозе мають ще нараджуватися американські міністри над скріпленням солідарности між державами цього континенту, і над обороною Західньої Півкулі проти чужої інтервенції. Мають обговорювати і економічні справи, які могли б причинитися до більшої політичної стабільности.

Совєти перейняли від комуністичного Китаю диктат в Північній Кореї

Суель. — Лейтенант північно-корейського летунства Чунґ Нак Гіюн, який в минулому тижні втік до Південної Кореї, привізши цілий і непошкоджений літак совєтського типу МІҐ-15, заявив на пресовій конференції, що її уладило південно-корейське міністерство оборони, що в північній Кореї більші тепер впливи мають безпосередньо московські большевики, а не китайські комуністи. Фахівці і різні „дорадники" прибули з Совєтів і зайняли місця, що їх під час Корейської війни обсадили були китайські комуністи. Сам Чунґ скінчив був летунську академію в Єнчі, в Манджурії. Він твердить, що в Північній Кореї загально рахуються з наступом збоку Південної Кореї та що північно-корейські комуністи не плянують нової аґресивної війни. Чунґ, який дістав від південно-корейських військових властей підвищення у військовому ступні та поважну грошову нагороду, запевняв про своє захоплення свободою друку і слова, що з них сліду немає в Північній Кореї. Він стверджував забріханість комуністичної пропаґанди, яка представляє відносини в Південній Кореї наскрізь фальшиво.

Бельгія протестує проти наклепницької кампанії Москви

Брюссель. — Бельгійський амбасадор у Москві передав в суботу минулого тижня совєтському міністерству закордонних справ ноту свого уряду з протестом проти систематичної наклепницької кампанії, яку веде совєтський радіопресовий апарат проти Бельгії у зв'язку з Конґо. Бельгійська нота стверджує, що Совєти свідомо промовчують перед своїми громадянами всі факти, що свідчать про заслуги Бельгії для конґолійської державної незалежности та цілком фальшиво і невірно представляють ролю Бельгії в Конґо й супроти Конґа в теперішній його кризі. Зокрема бельгійська нота спростовує, що не є правдою, наче б Бельгія саботувала рішення Об'єднаних Націй щодо виведення з Конґа бельгійських військ. Поза провінцію Катанґа і єдиного пункту в місцевості Кітона нема вже в Конґо бельгійського війська. Так само тенденційно фальшиве було оскарження Москвою Бельгії у штучному приготовлюванні голоду в Конґо: бельгійська нота виказує транспорти харчів, вислані для Конґа. При цій нагоді преса виявляє, що вже яких два тижні тому генеральний секретар Північно-атлянтійського бльоку держав (НАТО), колишній бельгійський прем'єр і міністер закордонних справ Поль Генрі Спаак рекомендував бельгійському урядові якнайшвидше відкликання військ з Конґа. Бельгійський уряд погоджувався з його арґументами, але вказував на небезпеку, що коли тепер від'їхали б всі війська з Катанґи, то між 20,000 тамошніх бельгійців вибухне паніка й масова втеча.

● **Італійський уряд** покликав окрему комісію, щоб стежила за цінами під час Олімпійських ігрищ, що почнуться 25 серпня ц. р. Урядові чинники рахуються з несовісними готелярами, власниками ресторанів і купцями, що захочуть здирати шкіру з закордонних туристів. Власті проголосили тверді ціни на різні предмети, м. і. на молоко, мило, циґарки і т. п.

В маніфестації Організацій Визвольного Фронту взяло участь понад 1000 осіб

Рочестер (Б. Г.) — В неділю дня 7 серпня на Сумівській Оселі „Холодний Яр" в Пайк, Н. Й. біля Рочестеру відбулася велика маніфестація, влаштована організаціями Визвольного Фронту і присвячена славній пам'яті команданта УПА ген. Тараса Чупринки (Шухевича). Започатковано маніфестацію польовою Службою Божою, що її відправив о. проф. Михайло Кравчук. В маніфестації взяли участь Відділи Організації Оборони Чотирьох Свобід України й Осередки СУМА з Обурн, Боффало, Бінґгемтон, Елмайра, Рочестер і Сиракюзи та Відділи Ліґи Визволення України й Осередки Спілки Української Молоді із Веллант і Ст. Кетеренс у Канаді. Прибули теж репрезентанти від організацій і товариств: УККА з Боффало, Станиці І Дивізії УНА з Рочестеру, Станиці ЗУАДК з Рочестеру, ПАБНА з Боффало і представник хорватського визвольного руху п. Радіб Зукіч. На політичну частину маніфестації склалися: відспівання американського й українського гимнів, апель сумівської молоді під проводом майора Теодора Чорнобиського, відкриття, дефіляда осередків СУМА, доповідь голови Гол. Управи ООЧСУ проф. Івана Вовчука, привіти від представників установ й організацій — членів почесної президії, та резолюції. У мистецькій частині взяли участь струнна оркестра і хор СУМА „Гомін" з Рочестеру під дириґентурою інж. Чавса, ЮСУМА з Елмайри з вільноручними вправами, арт. Евген Курило з Бінґгемтону, який рецитував монтаж із поезій М. Щербака і Л. Полтави п. н. „Слава Героям" та оркестра СУМА з Боффало під керівництвом п. Білецького. Проводив маніфестацію п. Лисак з Боффало. В маніфестації взяло участь понад 1,000 осіб, в тому 270 юних сумівців.

ГАММЕРШИЛД ВБАЧАЄ В КОНҐО ЗАГРОЗУ ДЛЯ СВІТОВОГО МИРУ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ СПРОСТОВУЄ ФАЛЬШІ СОВЄТСЬКОГО АМБАСАДОРА І ПРОТИВИТЬСЯ ЙОГО ВНЕСЕННЮ

Об'єднані Нації. — У понеділок 8-го серпня ц. р. вже втретє зібралась Рада Безпеки Об'єднаних Націй у справі Конґа, скликана цим разом генеральним Секретарем Даґом Гаммершилдом для розв'язання ситуації, яку він сам назвав „тимчасовим сліпим кутом". Гаммершилд склав звідомлення, в якому жалівся, що не дістав „повної активної підтримки" збоку всіх тих чинників, від якої він тієї підтримки сподівався. Він вказав на активний і рішучий спротив прем'єра, чи пак президента конґолійської провінції Катанґи, Мойсе Чомбе, допустити до тієї провінції війська Об'єднаних Націй. Хоч бельгійський уряд заявив, що він „підчиниться" рішенням Ради Безпеки з 14 і 22 липня ц. р., проте він не помагає виконанню тих резолюцій активно, залишаючись надалі в Катанзі. Гаммершилд скаржився також на центральний уряд Конґа, який виявляє „велику нетерпеливість", не маючи зрозуміння для складної ситуації, в якій діють Об'єднані Нації в Конґо. Врешті Гаммершилд недвозначно нававрував погрози збоку Совєтів і їхніх поплентачів з Ґвінеї та Ґани та збоку самого конґолійського прем'єра Люмумби. Не називаючи нікого з них за іменем, Гаммершилд безумовно мав їх на увазі коли ствердив буквально, що „воно не помагає зусиллям Об'єднаних Націй, коли вони мають жити під погрозами збоку одного чи більше заінтересованих урядів, що вони візьмуть справи у власні руки, знехтувавши існування військ Об'єднаних Націй та проводючи свою власну політику". Даґ Гаммершилд домагався, щоб Рада Безпеки потвердила дані йому раніше повновласті та водночас в своїй новій резолюції дала ґарантії, що приявність військ Об'єднаних Націй не пересуджує в найменшій мірі майбутній державний устрій Конґа та не втручається у внутрішні спори конґолійців. Після Гаммершилда промовляв конґолійський міністер закордонних справ Жістен Бомбоко, який на вступі представив цілу делеґацію, що прибула з Конґа під проводом віцепрем'єра Антуана Ґізенґи. Бомбоко запевняв про довір'я конґолійського уряду до Об'єднаних Націй і Гаммершилда, та водночас гостро атакував Бельгію, закидаючи їй аґресію і запевняючи, що весь спротив Катанґи і Мойсе Чомбе — це бельгійська інтриґа, яка зникне, коли не стане в Катанзі бельгійського війська. — Бельгійський міністер закордонних справ Пієр Віні підкреслив, що Бельгія признала Конґо самостійність і що тому вона ніколи не була і не є в Конґо аґресором. Він запевнив, що єдиним бажанням Бельгії є стягнути з Конґа всі свої війська як мога найскорше, а коли це не сталось досі, то тільки з уваги на безпеку бельгійського населення в Катанзі. Генрі Кебот Ладж підтримав Гаммершилда, що не можна ставити Об'єднаних Націй в позицію чинника поміж Люмумбою і Чомбе. Туніський міністер Монґі Слім хвалив бельгійців за звільнення 5-х провінцій Конґа, але ганив їх за зберігання всього свого війська ще в шостій провінції, Катанзі. Васілій Кузнєцов грубо лаявся проти Бельгії та поручав — силою ввійти до Катанґи. Коли, мовляв, команда військ ОН в Конґо не вміє дати собі ради, то треба її змінити та настановити іншу, кращу, яка зуміє перевести доручення Ради Безпеки з цілою рішучістю. Кузнєцову відповів негайно Гаммершилд. Він спростував „кілька непорозумінь і кілька заяв, опертих на непорозумінні". Він заперечив, наче б ОН діяли в Конґо всупереч волі і настроям конґолійського народу, при чому покликався на саму заяву конґолійського міністра Бомбока, який говорив про ентузіязм, з яким конґолійці вітали вояків ОН. Гаммершилд спростував, що командування військ ОН в Конґо не мало ніякого відношення до рішення ввійти чи не ввійти до Катанґи, бо дані розпорядки виходили від нього, Гаммершилда. Він врешті заявив гостро: „Особисто не вірю, що поможемо конґолійському народові діями, в яких африканці вбиватимуть африканців, чи конґолійці конґолійців".

Даґ Гаммершилд

Зголошено дві резолюції: Тунісії і Цейлону по лінії бажань Гаммершилда і совєтського делеґата Кузнєцова з уповноваженням ввійти до Катанґи навіть силою, зламавши всякий тамошній спротив. Совєтська резолюція не має ніяких виглядів на успіх.

В АМЕРИЦІ

● **Демократичний кандидат на президента сенатор Джан Ф. Кеннеді** перед виїздом до Вашинґтону відвідав у Гаянніс, Массачусетс, свою 95-річну бабусю по матері пані Джан Ф. Фідджералд, яка з усміхом перідбачала своєму внукові, що він „виграє вибори". „Не працюйте дуже тяжко. Нехай вас Бог благословить. Я знаю, що ви виграєте вибори".

● **Секретар праці** Джеймс П. Мічел заявив, що залишиться на своєму пості так довго, як цього захоче президент Айзенгавер. Він думав залишити теперішнє становище, щоб поліпшити свій матеріяльний стан, але не робить цього тому, щоб дехто не думав, що він є проти республіканського кандидата на президента Ричарда М. Ніксона. Мічелла називали як можливого кандидата на віце-президента, але Ніксон вибрав собі амбасадора Ладжа.

● **Федеральна Торговельна Комісія** наказала припинити фальшиві оголошення про книжку Ден Дейла Александра під заголовком „Артрайтіс енд Коммон Сенс", бо не правдою є, що „приписана в цій книжці дієта вилікує недуги артретизму і ревматизму".

● **Уряд іміґрації і натуралізації** в Ню Йорку наказав депортувати пані Джюн Ґордон, яка народилася в СССР і в 1928 році нелеґально прибула до ЗДА з Канади. Теперішня пані Ґордон народилася в Одесі в 1901 році і називалася дівочим прізвищем як Соня Кравль. Вона може внести апеляцію проти депортації до 15-го серпня 1960 року.

● **Сенатор - демократ** із Монтани Майк Менсфілд заявив на телевізійній програмі, що колишній амбасадор до Західньої Німеччини і Франції Дейвід К. Е. Брюс є „найліпше кваліфікованою особою, що надається на пост державного секретаря в демократичному уряді Джана Ф. Кеннеді." Брюс був підсекретарем за Діна Ачесона.

У СВІТІ

● **У Східній Німеччині** настала знову така харчова криза, що Західня Німеччина запропонувала свою поміч східним землякам. Західньо - німецький віце - міністер для всенімецьких справ в Бонні, Франц Телік, назвав головною причиною харчових трудноців у Східній Німеччині — колективізацію і „божевілля із плянуванням". Східньо - німецькі комуністи відкидають всяку допомогу з Західньої Німеччини, бо вона страшенне їх дискредитувала б в очах населення.

● **Сіямська королівська пара,** король Бгуміполь і королева Сірікіт, дальше подорожують по Західній Европі. У Західній Німеччині, крім офіційних прийнять і бенкетів, вони відвідали різні німецькі міста, у Байрайті були на ваґнерівському фестивалі, недалеко Штутґарту оглядали фабрику автомобілів Даймлера - Бенца.

● **Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд** був обраний на те становище в 1953 році на внесення Совєтів, як компромісовий кандидат. Попередній генеральний секретар Триґве Лі зрікся, бо Совєти його бойкотували. Гаммершилд повинен урядувати до 10 квітня 1963 року, що закінчить його другу каденцію. Але з уваги на гострі атаки, які від тижня йдуть проти нього в совєтському радіо і пресі, думають, що Гаммершилд не тільки не дістане підтримки збоку Москви для продовження його каденції, але, що він може зректись це в цьому році.

● **В Англії** заснувалось окреме підприємство, що винаймило від держави частину закиненого залізничого шляху, що біжить довжиною 4½ милі посеред мальовничої природи, і за маленьку ціну влаштовує там розвагові подорожі — вагонами і паровозом з-перед 78 років. „Пасажири", що зголошуються до такої подорожі, приходять зодягнені в одяги з Вікторіянської доби. Все воно створює атмосферу „давніх добрих часів", які мають в Англії багатьох звеличників.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: „SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Конгрес і вибори

У понеділок 8-го серпня зійшовся Сенат, а в наступний понеділок зійдеться Палата репрезентантів для закінчення другої сесії 86-го Конґресу, перерваної з уваги на виборчі конвенції обох партій. В дотеперішній історії Америки останні тижні Конґресу звичайно бували мляві, мали радше формальний характер „відроблювання залеглостей" і стояли на задньому пляні в обличчі недалеких виборів. Але цього року справа виглядає інакше. Ці останні наради Конґресу найтісніше пов'язані з виборчою кампанією, бо обидві партії у вирішуванні законопроєктів матимуть на оці — виборців. Пояснюється це двома причинами: найтіснішим персональним пов'язанням законодавців із виборами і популярним характером справ, що стоять на денному порядку нарад.

З чотирьох кандидатів на президента й віце-президента — один тільки Генрі Кебот Ладж перебуває в Ню Йорку на становищі амбасадора ЗДА при Об'єднаних Націях. Ричард Ніксон є з титулу віце-президента головою Сенату, демократичний кандидат на президента Джан Ф. Кеннеді є сенатором, а кандидат на віце-президента — Линдон Б. Джансон — головою сенатської демократичної більшости. Обидва голови крайових партійних комітетів — республіканець Трастон Б. Мортон і демократ Генрі М. Джексон — є також членами Сенату. Очевидно, що кожний із них старатиметься використати сенатську трибуну для таких своїх виступів, які тільки формально будуть звертатись на адресу приявних у залі законодавців, а фактично — на адресу всіх виборців.

Залеглі справи, що їх має поладнати Конґрес, дають величезне поле для виявлення журби долею великих і впливових груп громадян-виборців. На першому місці стоїть справа лікарської опіки над незаможними старшими віком людьми. Палата репрезентантів провела вже законопроєкт про державну, федерально-стейтову, допомогу для оплачування коштів лікування коло мільйона незаможних старших віком осіб. Сподіваються провести в Сенаті зміну цього законопроєкту з поширенням його діяння ще на кілька мільйонів заінтересованих осіб старшого віку, щоб включити лікарську опіку над ними в систему загальної соціяльної опіки, з автоматичним підвищенням оплат на неї. Існує небезпека, що, в разі ухвалення поважної зміни законопроєкту в теперішньому його вигляді, Президент, з уваги на державні видатки, опротестує закон. Друга подібна справа, що викликає найширше заінтересування публіки, це поширення закону про соціяльну опіку на дальші групи громадян, м. ін. лікарів, підвищення зобов'язуючого мінімуму допомоги безробітним і підвищення мінімуму робітничої платні до $1.15 - 1.25 за годину праці. З внутрішньоамериканських справ темою нарад Сенату будуть ще такі справи, як допомога школам, допомога на будову нових будинків і підвищення платні вчителям, — поміч у реалізуванні програми будови мешкальних будинків, — врешті хронічно-болюча справа нових змін у законі про допомогу фармерам, що тісно пов'язане з проблемою сільсько-господарської продукції і велетенських харчових резерв. Із справ, що в'яжуться з закордонною політикою Америки, чекають ще на вирішення закони про допомогу закордонові і про підвищення видатків на збросння.

Демократична опозиційна більшість напевно старатиметься здобути прихильність виборчих мас великим збільшенням державної допомоги в усіх названих вище справах внутрішнього характеру. Президент стоятиме на сторожі рівноваги бюджету і невтрявання держави в сфери діяння приватної ініціятиви й приватного чи стейтового капіталу. На цьому тлі може сперше прийти до конфлікту між Президентом і віце-президентом Ніксоном: цей останній, напр., відмовив дальшої підтримки сільсько-господарській політиці секретаря Езри Тефта Бенсона і заявився за куди вищі видатки на збройні сили. Все це в сумі заповідає надзвичайно цікаві дебати з поважними наслідками на стан виборчих настроїв.

Кастро шантажує

Рішення кубинського уряду, очолюваного диктатором Фіделем Кастром, про націоналізацію більшости американських підприємств і посілостей на Кубі назване в дотичному декреті відплатною акцією за „економічну аґресію" З'єдинених Держав Америки і мотивоване конечністю відшкодування для кубинської нації за спричинену З'єдиненими Державами ...шкоду для її економіки. Формально цей декрет базується на встановленому кубинською диктатурою для себе самої „Законі число 851 з 8 червня 1960", який уповноважує прем'єра Ф. Кастра і президента, колись явного комуніста Дортікоса, видавати „відповідні для національних інтересів" декрети про націоналізацію посілостей і підприємств американських компаній на Кубі.

Здійснені вже давніше акти націоналізації американських рафінерій на Кубі і започатковане удержавлення дальших американських підприємств і посілостей вартости 770 мільйонів долярів не були несподіванкою, як не буде несподіванкою для ЗДА націоналізація решти американської власности вартости чверть більйона долярів, яка буде здійснена, без сумніву, скорше чи пізніше, чи навіть спроба кубинського режиму „вибити" американців із їхньої морської бази у затоці Квантанамо на Кубі. Відплатний акт Кастра у відношенні до ЗДА, що виявився в декреті з 7-го серпня ц. р. про націоналізацію американської власности, є насправді маневром, спрямованим на те, щоб примусити З'єдинені Держави Америки змінити своє рішення в справі зредукування квоти закуповуваного на Кубі цукру на 700,000 тонн із усіх — 3,119,655 тонн, передбачених на 1960 рік. Тож у декреті про націоналізацію більшости американських підприємств на Кубі передбачено, що власники їх будуть рекомпенсовані з фондів, які мала б одержати Куба за доставлений додатково З'єдиненим Державам понад квоту трьох більйонів долярів кубинський цукор. Реально беручи, при сучасному стані, значить, при вдержуванні цукрової квоти на висоті 3,000,000 тонн або при дальшій редукції цієї квоти, власники націоналізованих підприємств були б позбавлені взагалі будь-якого відшкодування за націоналізоване в них майно. Тому теж останній декрет Кастра про націоналізацію, чи точніше про експропріяцію американського майна є спробою Кастра з допомогою шантажу поставити ЗДА ...на коліна і приневолити їх не тільки привернути дотеперішню квоту цукру, але і збільшити її понад 3 мільйони тонн, бо ж тільки тоді буде, мовляв, можливість забезпечити інтереси американських власників націоналізованого майна.

У своїх намаганнях шантажувати ЗДА Фідель Кастро і його комуністичні соратники дотримують, без сумніву, плянів і інструкцій, вироблених совєтськими експертами від експропріяцій чужої, передусім приватної власности. Але всі ці пляни й інструкції, підказувані Кастрові Москвою і Пейпінґом, мають на меті не господарський розвиток і добробут кубинського народу, а повне узалежнення Куби від совєтського бльоку і зведення її до стану комуністичної випадової бази проти ЗДА й інших країн Західньої гемісфери.

ФРАНЦУЗЬКО - НІМЕЦЬКА ПРИЯЗНЬ

Париж. — „Прикро повертатися до Парижу, коли всі виїздять з нього". Такими словами зустріла мене сусідка на сходах нашого будинку, коли ми повернулися з відпустки. Повернулися не тільки ми, повернулися вже й ті, що виїхали на початку липня. Але в більшості матері з дітьми — або бодай бабуні — залишилися на селі.

Автомобіліст не має найменших труднощів їхати по місті і навіть знайти місце для паркування... А це — перша ознака спорожніння Парижу, де проблема паркування далеко гірша, як у Ню Йорку, бо ґаражів і інших пристановищ для механічних коней є тут лише 10% у відношенні до кількости автомашин. За кілька днів у пресі з'являться знімки Площі Згоди (Конкорд), чи не найрухливішого місця Парижу, на якій снуватимуть лише втомлені туристи.

Протягом тижня на переломі липня й серпня з Парижу виїздить два мільйони людей, і ті, що повертаються, є краплею в морі. І вони справді почувають себе нещасливим, бо крамниці позамикані, і знайти чинну пекарню справді велика проблема. Але що ж — огірковий сезон має свої прадавні права. Преса широко розписується про заяву якоїсь американської установи про те, що нема найменших доказів існування „літаючих тарілок", а замість „морського змія" та інших „телят з двома головами" появилася справжня риба-кит в італійському порті. Словом, атрибути огіркового сезону.

Але старші люди нарікають, що тепер „усе не так". Починаючи від погоди й кінчаючи політикою. Хто бачив, щоб напередодні відпусткового сезону у Франції відбувалися події, які хвилюють загал? Чому саме наприкінці липня приїздив до Парижу канцлер Аденауер? Мекміллен має раптом їхати до Бонну? Можна було б цим усім не цікавитися, коли б не йшло про німців.

Німеччина — слаба сторінка французів. Одні вважають, що від неї треба тікати, інші — що лише з нею можна забезпечити своє майбутнє. До цих останніх належить де Голь. Перший підпільник, як його звуть з гордістю французи, — він думає категоріями майбутнього. У нього історичне мислення, яке часом виглядає нереально. Йому ясно, що Европа будується не на романтичних деклямаціях про спільність цивілізації чи історичної долі, а на людських і матеріяльних ресурсах, на динаміці населення і продукції, на волі й організованості поодиноких членів майбутньої спільноти.

Це правильно, що Европа може стати третьою силою між ЗДА і Москвою, але треба, щоб ця сила перестала бути додатком до політики й бюджету ЗДА. Американці слушно нарікають, що Европа дуже дорого їм коштує. Слушно завважують, що Европа може відтяжити американські видатки, фінансуючи не лише свій господарський розвиток, але й у великій мірі економічно недорозвинені країни, в першу чергу Африки, а частинно й Азії. Але правильно думає й де Голь, коли каже, що, замість містики европейської спільноти, слід найперше збудувати реальний її кістяк. Цей кістяк являють собою Франція і Німеччина, що мають понад 100 мільйонів населення і дві третини европейської промисловости, а в деяких ділянках і більше.

Місяць тому де Голь виразно зробив ставку на здійснення европейської господарської спільноти, приспішуючи скасування митних кордонів. Дещо відтягалися німці. Тоді він, щоб вплинути на Велику Британію і ті держави, що не приступили до спільного ринку, запропонував Аденауерові ще тіснішу співпрацю в ділянці політичній. Де Голь проти творення наднаціональних органів політичного характеру. Він уважає, що Европа має бути союзом держав з виразним обличчям, а не амальґамою безобличної „европейської" маси. Тому він пропонує тісну співпрацю між державами, без злиття їх. Затирання обличчя ніколи не приносить сили складовим частинам, а без сильних складових частин не може бути сильної цілости.

Ініціятива де Голя набирає особливої ваги в моменті імпасу американської політики перед виборами президента. Загострення відносин з Москвою тим більше не дозволяє робити перерви. Але коли де Голь не встиг виповнити сучасну політичну порожнечу, то він правильно використав момент для затіснення відносин з Німеччиною.

Як реаґує пересічний француз на останні потягнення де Голя, які залишаються таємницею, бо ж не опубліковано комунікату про його зустріч з Аденауером, а речники обох сторін виразно заявили, що покищо нічого не скажуть? Пересічний француз переконаний, що рішення були важливі, коли до Бонну негайно їде голова британського уряду. Напевно за цими поїздками прийдуть дальші, які будуть взаємними консультаціями у справі затіснення політичної співпраці між державами Европи, включно з Великою Британією.

Хоч як французи не люблять німців, але мають до них респект за їхню організованість і працьовитість. Найбільший ґерманофоб не має нічого проти співпраці з Німеччиною, якщо є спосіб забезпечитися добре проти чергового нападу з її боку. Коли б вдалося притягнути до европейської спільноти Велику Британію, то всякий француз зустрів би з довір'ям найтіснішу співпрацю із зненавидженими німцями.

Так несподівано серед огіркового сезону де Голь розіґрує партію, яка може заважити на майбутньому не лише Европи, але й всього західнього світу, в його боротьбі за самозбереження. Чи самозбереження вільного світу можливе тільки оборонними засобами й тільки при враховуванні сил вільних народів, поминаючи поневолених, — це інше питання, і до нього ще ніякий політик Заходу не підійшов конкретно.

У Парижі погода поліпшується, а після дощового липня — це дуже важлива на літні місяці справа. Тому слід бути оптимістом і щодо еволюції думки державних мужів Заходу. Хоч і як той оптимізм вимушений в обличчі заяв де Голя, який в СССР бачить тільки „російський народ". Але в житті часто трапляються несподіванки.

О. Д-вич.

Б. Кравців

ЗАГРОЗЛИВІ ТЕНДЕНЦІЇ В СОВЄТСЬКОМУ „НАБЛИЖЕННІ ОСВІТИ ДО ЖИТТЯ"

II.

На нігілістичну, чи пак „обмежену й хибну" оцінку ролі й місця літератури й мистецтва в культурному житті народу звернула була увагу згадана „Літ. Газета" в своїй передовій та інших статтях з приводу 2-го з'їзду вчителів України, що відбувся 14-16 жовтня 1959 р. „Ніде правди діти, — писала ця газета, — подекуди існує невірний погляд, що нині, мовляв, нема потреби наполягати на прищепленні дітям любови до гуманітарних дисциплін, що зараз необхідно в учнів розвивати й підтримувати самі тільки нахили до техніки, виробництва, точних наук". Але, треба відмітити, що не тільки про самі „невірні погляди" йде сьогодні. В цій самій передовій статті „Літ. Газета" стверджує вияв існування загрозливого стану в цій ділянці, сповіщаючи, що, „як показують іспити у вищих учбових закладах, вихованці середньої школи виходять звідти без найнеобхідніших знань основних творів сучасної радянської, в тім числі української, літератури, недосконало засвоюють і рідну мову".

Характеристичну ілюстрацію акутности цієї проблеми подав у цьому ж числі „Літ. Газети" вчитель Яків Шутько із Полтави у своїй статті п. н.: „Ні, це не другорядне!"

„Якось мені довелося, — пише він, — мати розмову з молодим учителем математики. — В атомний вік, говорив він, — вирішального значення набирають точні науки, а гуманітарні поступаються перед ними. Молодь тепер здебільшого захоплюється механікою, електротехнікою, радіотехнікою, космонавтикою та ще джазом, футболом і кіно (саме не театром, а кіно — підкреслив він) — і я розумію й поділяю це захоплення — така епоха... А література стає чимсь на зразок старогрецької чи латинської мов у колишній гімназії: її вивчають з обов'язку, а не з інтересу, як щось другорядне." Як підкреслює далі автор статті, таке ставлення до літератури (а в дальшому й до інших видів мистецтва — Б. К.) — явище не нове, не тільки сьогоднішнє чи цьогорічне, і прикметне воно не тільки для молоді, але й для старших ґенерацій, і навіть учителів. „Серед частини вчителів (навіть не-математиків) у зв'язку з перебудовою школи склалося неправильне уявлення про мету викладання літератури: мовляв, література скоро втратить своє значення як важливий предмет у школі, а тому й не варто заглиблюватися в її „тонкощі".

Не зважаючи на всі ці тривожні голоси і навіть на вимогу „Літературної Газети", висловлену в її передовій статті п. н. „Велика вчительська рада", щоб 2-ий з'їзд учителів присвятив питанням „естетичного виховання майбутньої зміни" свою увагу і сказав „своє вагоме, авторитетне слово" про відставання в ділянці знайомлення молоді з літературою і засвоювання рідної мови, з'їзд учителів, коли судити з широких звідомлень, надрукованих у „Радянській Україні" (за 15. 16 і 17 жовтня 1959 р.), цієї преважливої для культурного життя українського народу проблеми навіть не заторкнув. Із задоволенням, а то й оплесками прийнято на з'їзді заяви деяких педагогів про успіхи в т. зв. перебудові освітньої системи, наближенні школи до життя і залученні шкільної молоді до виробничих процесів, зокрема те, що в результаті цього заходу (впровадження т. зв. „виробничого навчання" — Б. К.) „підвищився рівень знань учнів з таких предметів як фізика і математика, вони успішно оволодівають виробничими спеціяльностями, поєднують навчання з продуктивною працею". Не присвятила питанню дискримінації гуманітарних наук і таких ділянок, як література і культура рідної мови, так же само жадної уваги теж скликана ЦК КПУкраїни республіканська наукова сесія з питань розвитку педагогічної науки, що відбулася в Києві 10 жовтня, напередодні з'їзду вчителів. Головним зайняттям цієї сесії було знову ж таки обговорення „проблем поєднання вивчення основ наук з продуктивною працею учнів".

Перебудова підсовєтського українського шкільництва в напрямку якнайтіснішого поєднання навчання з продуктивною суспільно-корисною працею" стосується не тільки до загально-освітніх, (Продовження на стор. 3-ій)

ГУМОР У ВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ

Президент Айзенгавер урядує в Білому Домі 7 років і 7 місяців, але досі ніхто не чув якогось зв'язаного із його іменем дотепу, який перейшов би до історії. Журналіст Клейтон Фрічі, пишучи про це у статті, в якій займається ролею гумору у виборчій кампанії, пригадує, що дворазовий демократичний неуспішний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон повинен був добре призадуматися, чи під час виборчої кампанії оповідати дотепи виборцям, які їх не конче долюбляють, бо вважають, що кандидат-гуморист не надається на поважне становище.

Журналіст Фрічі, розглядаючи гумористичні вислови визначних осіб, приходить до висновку, що американці можуть сміятися з дотепів кандидата, але ці дотепи можуть бути небезпечними для нього, а його злобні завваги про противника звичайно кінчаються катастрофою для їх автора.

Американські політики притримуються неписаного закону сенатора Томаса Корвіна з середини 19го віку, який рекомендував політикам: „Ніколи не говоріть так, щоб ваші слухачі сміялися. Якщо хочете мати успіх у житті, мусите бути поважними, дуже поважними."

Сам Томас Корвін любив оповідати всякі гумористичні історійки, подібно як це робив Абрагам Линколн, але він заявляв, що найбільшою помилкою в його житті були його перший дотеп і перша гумористична промова, бо „люди ніколи не повірять, щоб весела людина могла мати будь-які поважні здібності".

Абрагам Линколн користувався в своїй виборчій кампанії гумористичними історійками та дотепами і мав успіх у виборців, хоч сто років тому багато хто з американців дивилися на Линколна як на неповажну людину. Але противник Линколна в боротьбі за сенатське становище, Стівен Даґлес, довідавшися, що кандидуватиме проти Линколна, писав: „Матиму багато праці. Він — сильна людина в партії, знає багато фактів і є добрим промовцем, який уміє пожартувати. Він — чесний і проникливий". — Линколнові належить відомий афоризм: „Коли б я мусів читати всі ті напастливі статті, які пишуть проти мене, то моє президентське бюро треба було б закрити для всіх інших справ".

Цю Линколнову мудрість поширили пізніші президенти. Кулідж казав, що читає тільки прихильні до нього часописи, а Айзенгавер звичайно читає тільки недільні видання щоденників.

Стівенсонові дотепи деколи нагадують гумор Линколна, але вони стосуються переважно до нього самого і ні для кого не є шкідливі. Стівенсон сказав про свою виборчу поразку в 1952-ому році, що він тоді був подібний до хлопця, який в темряві вдарився ногою, але не заплакав, бо був для нього завеликий, і не засміявся, бо йому занадто боліло. Цей Стівенсонів дотеп пригадує деякі дотепи Линколна, але початок його промови на цьогорічному з'їзді журналістів у Вашинґтоні був чисто Стівенсонівський. Ось як тоді він виправдувався, чому спізнився на поїзд: „Це вже така моя доля, що я завжди мушу заступати дорогу національним героям". Він спізнився тому, що мав зустрічати на летовищі французького президента де Голя.

Стівенсонові дотепи подобаються слухачам, але партійні провідники вважають, що маси виборців не поважатимуть того кандидата, який своїми дотепами сам себе знецінює. Однак Стівенсон не припиняє своїх дотепів.

Крім гумористичних, державні мужі уживають також злосливих висловів, щоб зле́гковажити, понизити своїх противників.

Відома дипломатка й письменниця Клер Лус, колишня амбасадорка в Італії дістала найменування на амбасадора в Бразилії. Була повна надія, що Сенат затвердить її номінацію. Але сенатор Вейн Морс, член Сенатської комісії закордонних справ, заявив, що противитиметься цьому найменуванню. Пані Лус на заподіяний спротив сен. Морса відповіла: „Всі мої труднощі почалися тоді, коли кінь ударив сенатора Морса в голову".

Тоді багато сміялися з цього дотепного вислову, але не сміявся з нього сен. Морс і більшість членів сенатської комісії, і в наслідок цього пані Лус не поїхала до Ріо де Жанейро як амбасадорка ЗДА. Вона сама заявила з того приводу: „Знаєте, ту коняку, яка вдарила сенатора Морса, представили, як кобилу, що відстрашує людей. І нею мала бути я".

Пані Лус — талановита письменниця, яка в своїх п'єсах послуговується нищівним дотепом і має успіх на бродвейських сценах, але в політиці її дотеп став бумеранґом, бо політики мають можливість відповідати.

Отож, президентські кандидати уникають робити злобні дотепи на адресу своїх противників, але вони тішаться, коли хтось інший за них це робить. І так, в 1944 році республіканського кандидата Венделла Вілкі назвали „босоногим хлопцем із Волл стріту", але цього не повторив його противник Ф. Д. Рузвелт.

Національний герой генерал Д. Айзенгавер був забезпечений проти всякого роду дотепів, хоч сенатор-демократ із Оклагоми не втерпів і назвав його „найбільшим із живучих невідомим вояком". Ця їдка фраза не пошкодила Айзенгаверові виграти вибори в 1952 році.

Д-р Філ. Микола Аркас

НАШ СТЕП

(13)

Ось сонце черкнуло краєм своїм обрій, ніби йшло у землю; і зразу ж степ забрижився сито-зеленими хвилями трав, стих вітерець, як ніколи чітко окреслилися далекі дерева, могили, нерівності поверху. З пашні поверталося птаство зграями й поодинці, тихо і з посвистом, плескали й шуготіли крила. Житло їхнє в ярах, байраках, в гущі плавень, в хащах побережного лісу. Сонце сховалось, полишивши по собі полум'яний слід заграви, і в тому місці надзвичайно чітко окреслилась смуга краю землі. Зникли враз тіні, враз повітря проткалося тьмяним мерехтом грядучої ночі; починали звужуватись обрії, починали у тьмянім мерехті ховатися далекі округи, дерева, могили; мла заслала ставок, повзла по очеретах. І тут в степу розльґалося протягливе, неначе сумно-розпачливе, виття, йшло воно з глибокого яру, порослого чагарниками; і зараз же до нього прилучалося таке ж виття з плавень: виття, а потім скавчання, виття, а потім ніби гавкіт чи брехіт собачий. Мало хто з теперішнього покоління чув, як вис вовк, мало хто й самих вовків бачив, а я, дякувати Богові, і чув і бачив. Чудово вили вовки, від виття їхнього тхнуло ніби волею, безбережжям простору, в ньому воля та, при мені, співала свою лебедину пісню, бо скоро не стало ні волі, ні вовків у наших краях.

Задеркотали деркачі, деренчливим сміхом зареготала хохітва, в плавнях та очеретах затихала метушня, плескаючи, викидалася риба в ставку, жучки - плавунці нишпорили в воді, як справжні водолази, роїлася мошва, переймалися войовничістю комарі, водночас жалили й вигравали на своїх скрипочках, перший жабячий кумкіт; аж он велетень зелений жабак усівся на лататті, витріщив баньки й закрюкав, закумкав на всі плавні, вигравав, мабуть, вечірню зорю, і враз з води вигулькнули жабячі пики, і враз розлігся широко-далеко жаб'ячий концерт.

Ще довго палахала заграва на заході, переливалася різними фарбами; перша зірка вирнула з безодні небес, за нею друга, третя; і не встигла ще згаснути заграва, як увесь небозвід, темний уже, як пелюстки фіялки, розжеврівся міріядами зірок.

Зірки ті, мов у дзеркало, заглядалися у ставок, любувалися собою у непорушній гладіні, миготіли в ній, як блискіточки золота; а став дрімав в обіймах верб, очерету, куги та рогози, пряно дихав ароматами плавневих трав, запашного латаття; і здавалось, що небо не в горі неосяжній, а тут, під вами у фіолетовій повені ставка. В очеретах чувся шорох, хлюпання, ніби зідхання. Чи не болотяний дідько то прокинувсь? Чи не водяник то йде очеретом? А може то русалки заплітають зелені коси, плітуть віночки з плавневих квіток? А може то пустують мавки, гойдаючись на віттях плакучої верби? Багато таємниць ховає степ, ярн-байраки, пущі-ліси, плавні та ставки, багато дивного й страшного коїлося там у старі часи з людьми, а скільки моторних хлопців залоскотали русалки! А чули ви, як у місячну ніч клаповухий дідько вигравав на своїй чарівній дудці? Не чули либонь? А я чув!

Чи гудіння, чи рев то був, — тяжко сказати; та нічого страшного в його грі не було. Але побачити того дідька — зовсім інша справа; і хто хоч раз один його бачив, — той повік не забув, а дехто й заїкою став спереляку.

Я, на щастя, ніколи з ним не здибався, проте дід Карпо, наш старий баштанник, колись оповідав мені, як виглядає те болотяне страхіття.

Як тільки спадала ніч і місяць випливав на небо, дідько виходив з підводної печери, де мешкав разом з сомом - королем, сідав серед плеса на трухлому пні й дудів. Був він середнього росту, кремезного тулубу, на голові мав зелені патли, такі ж вуса й бороду, що сягали до колін; личину мав жаб'ячу, очі витріщені з білими повіками, черево рябе й гусячі лапи. Поглядав на місяць, коливався з боку на бік і грав, а довкола русалки вели хороводи, мавки обсідали верби, пустували з кажанами або літали на них. І так до світанку, а потім — гульк у воду і нічичирк!..

***

Тьохнув, щебетнув соловейко, і враз щебет його підхопили інші солов'ї. Якось задумано жевріли зірки, задумався, мріяв про щось степ широкий, думав свою тисячолітню думу, згадував минуле прислухаючись до солов'їної пісні, прислухаючись до тихої ходи місяця, що, як і вчора, прокладав шлях межи зорями, гасячи їх на своїй дорозі.

Стугоніла земля таємничо і лунко; і ось полилися по ній божественні акорди, такі величні, такі прекрасні своєю мельодійністю, такі зворушливі звуки, що аж моторош охоплювала слухача і сльози мимохіть наверталися на очі: — вірганним гомоном лунав по степу хорал цвіркунів, хвалебний гимн Творцеві всесвіту. А втім, у народі говорилося, що то зовсім не цвіркуни співають, що то бринить степами колишня козацька слава устами тих, які полягли в боях, бороничи волю-...

І наближалася осінь з бурними вітрами, з холодними зливами й тужно-дрімотними мгичками, що дні й ночі шурхотіли у в'янучій траві. У пору мгичок звичайно панувало безвітря, сірою пеленою хмари затягали небо відкраю до краю, мряка крила степи, вогкі тумани стелились по них, ґрунт розм'якав і ставав непрохідним і непроїзним. І налітав холодний вітер, бурею мчав по рівних, як підлога, просторах, ніщо його не припиняло, ніщо йому не заваджало, було де розгулятись на волі. Низько неслися за ним важкі, олов'яні дились, гнані й рвані вітром хащів! Ганяючись за вітром та павітром. Никла трава, в'яла й жовкла, губили листя чагарі та ліси, наїжувались темною щетиною голих хащів! Ганяючись за вітром котилося по полю перекотиполе. Безрадісно сумним бував степ в ту пору.

ЗАГРОЗЛИВІ ТЕНДЕНЦІЇ В СОВЄТСЬКОМУ „НАБЛИЖЕННІ ОСВІТИ ДО ЖИТТЯ"

(Продовження зі стор. 2-ої)

спеціяльних середніх і вищих учбових закладів, але й таких спеціяльних шкіл, як музичні та театральні. Намагання поєднати і в них навчання з працею викликає вже чимало ускладнень. Наприклад, завідувач катедри історії театру в Харківському театральному інституті А. Плетньов ствердив, що з впровадженням нової виробничо-освітньої системи „студентам бракуватиме часу для досить глибокого вивчення учбового матеріялу відповідно до існуючих вимог вищої школи" і що „ця обставина може зумовити продовження терміну навчання на один-два роки" („Рад. Культура", 30-го липня 1959). Завідувач катедри історії музики Харківської державної консерваторії Г. Тюменева висловлюється подібно захоплено за конечність „корінної перебудови освіти і налагодження найтіснішого зв'язку з життям", але водночас із цим стверджує такі засадничі „неправильності", як те, що „в учбових плянах для розвантаження студентів композиторських факультетів скорочено години вивчення історії музики і музичної літератури, не читається історія мистецтва", і що неправильним є те, що „зменшення плянів (учбових — Б.К.) відбувається за рахунок скорочення годин, відведених на спеціяльні дисципліни, наприклад, курсу, для оволодіння яким студент властне й приходить до музичного вузу." (Рад. Культура" 13-го серпня 1959).

Передові літературні кола і видатні літератори УССР не зайняли — поза згаданою вище статтею в „Літ. Газеті" ніякої виразнішої позиції щодо загрозливих тенденцій і наслідків, що їх може мати не тільки в майбутньому, але вже і в сучасному новий захід компартії в напрямку перебудови народної освіти. Висловлюючи в згаданій статті свою тривогу про засвоєння молоддю знань з літератури і рідної мови, цей же орган Правління Спілки письменників України не завагався назвати цей захід — „безсмертним ленінським заповітом... пройнятим батьківським піклуванням про нашу молодь, а з нею і про наше майбутнє". Стверджуючи „різкий нахил вбік освоєння техніки" в системі народної і вищої освіти, підсовєтські керівні літературні кола закликають теж і письменників наближатися „до людей праці, до тих, хто є творцем матеріяльних цінностей, до техніки", і вимагають за пропозицією, висловленою ще в лютому м.р. М. Строковським („Літ. Газета", 20-го лютого 1959), щоб студенти Літературного інституту СРП, „майбутні прозаїки, поети, драматурги, кіносценаристи, літературознавці, критики після трирічного навчання в стінах вузу років на два-три вирушали в колгоспо-радгоспи, в науково-дослідні інститути, на заводи, на будівельні майданчики", де до речі, вже працюють десятки старших літераторів, відряджених туди по волі чи по неволі згідно з настановами й резолюціями письменницьких з'їздів у Києві та в Москві.

Названі вище тенденції у змінюваній тепер совєтській освітній системі мають свій вплив і на посилення русифікаційного процесу, помітного в усіх ділянках життя й побуту в Українській ССР. Головним і рішальним фактором цієї русифікації не є якісь свідомі й відкриті заходи партійного і державного проводу, такі, як стосована ще царським режимом вимога друкувати в нотах поруч українського російський текст пісень, чи вимога подавати на всіх виданнях, востаннє вже й на періодичних, обов'язково по-російськи, назву й інші інформативні дані про це видання, але передусім з'ясований перед тим різкий нахил в середньому і високому шкільництві до освоєння техніки і перевага точних природничих і технічних дисциплін над гуманітарними.

Для широкого загалу студентів університетів і інших вузів українська мова уже протягом довгих років є не тільки другорядною справою, але й непотрібним обтяженням. Усі виклади в спеціяльних ділянках природничо-технічних наук відбуваються російською мовою. Тією ж мовою друкуються всі підручники й важливіші наукові праці не тільки Академії наук УССР, але й всіх університетських видавництв, особливо Харківського й Одеського, не виключаючи Львівського і Черновецького. Знання російської мови і перфектне опанування російської термінології в тій чи іншій із технічних дисциплін корисне для студентів ще й тим, що воно дає їм кращі вигляди на наукову чи профєсійну кар'єру уже в межах всесоюзних, а не тільки республіканських. Студенти університетів і інших високих шкіл воліють вивчати поруч російської, замість української, ще якусь чужоземну, англійську, еспанську чи французьку мову, бо це дає їм більше користи і тепер, під час навчання, і в їх майбутній кар'єрі. Усім цим можна пояснити заобсервований востаннє відвідувачами України парадоксальний факт, що в Торонті, Вінніпеґу чи в Ню Йорку скорше можна почути українську мову, як на вулицях Києва, Харкова, Одеси чи Ужгороду.

Крім впливу школи, до посилення русифікації причиняються ще й служба молодих людей в армії, де навчання й вишкіл відбувається виключно російською мовою, а в дальшому і масове перекидання українців на працю в РСФСР та в інші республіки, в цілком уже російськомовне оточення.

Кінець

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

В. Оренчук

ПАМ'ЯТІ МАРІЇ БЛИЩАК

В місяці червні громадянство Сан Франсіска при численній участі відпровадило на вічний спочинок одну з наймаркантніших постатей нашої громади, основника і співосновника всіх наших суспільно-політичних організацій, бл.п. Марію Блищак. Воно може і дивно, що серед доволі численного кола людей з громадським стажем на рідних землях і науковими ступенями, вийнула саме жінка, що вхопила ініціятиву і керму нашого громадського життя і до останніх хвилин свого життя активно працювала.

Коли покійна приїхала до Сан Франсіска в 1950 р., вона застала лишень назви громадських організацій, прим. Просвіта, Театральний Гурток, які формально існували без живого організму та не проявляли найменшої діяльности в тому часі. З протоколів бачимо, що вони проквітали між 1920 а 1940 рр., а відтак наступило постепенне завмирання їх. Перед покійною вийнула проблема, чи відновляти старі форми завмираючої установи і влити новий зміст життя, чи передати це історії, а творити нове. Не знайшовши симпатиків у відновлі старих форм, покійна створила нові, зі свіжим змістом і з новою назвою у формі Відділу Українського Конгресового Комітету. Цей Відділ в цьому році в місяці жовтні святкуватиме своє десятиліття, окремо вшановуючи пам'ять покійної основоположниці.

Відділ УККА був політичним репрезентантом нашої громади і не охоплював всіх потреб нашого громадянства, тому покійна разом зі своїм мужем Ярославом по дворічній підготовці оснувала Відділ Українського Народного Союзу в 1952 р. Та організація об'єднала новий відтинок господарсько - обезпеченевого життя і в своїх рядах сьогодні нараховує 50 членів. П'ять літ вона сповняла функцію секретаря і організатора, і коли фізичні терпіння не дозволили їй вести секретарство, то вона ніколи не залишила посту організатора, і всі люди, що поселювались тут, були інформовані і вербовані нею. Її помешкання було рівночасно місцем конференцій, засідань і політичних дебат. Представники всіх наших центральних організацій, відвідуючи наше місто, були постійними гостями її дому. Завершенням її не так суспільно-політичних амбіцій, але радше чисто жіночих, було створення нею Відділу Союзу Українок, якому вона не менше часу віддавала, чим двом згаданим. Як мати двоїх діточок, Христини, 7 літ, і Ярослава, 10 літ, вона журилася закріпленням знання рідної мови та історії своєї батьківщини, тому з гуртом своїх однодумців і при допомозі о. пароха Микити оснувала Рідну Школу при Відділу УККА. В ній вчила вона до останньої хвилини.

Для повноти образу її життя треба ще згадати її працю в українській католицькій церкві. Перед трьома роками не було в нас власної церкви. Щойно з приходом о. пароха Микити куплено церкву. Треба було не тільки вдержати священика, але й сплачувати довг, затягнений на її купно. Покійна в товаристві свого мужа і отця пароха їздили по всіх знаних одресах організувати парохіян, а це діло не було легке, бо вони порозсіювані милями довкруги Сан Франсіска. Не було церковного обіду, якого вона з іншими не приготовляла б. І сьогодні, коли на церкві остався маленький довг, то в великій мірі їй треба теж це завдячувати. Українській справі служила зі самопосвятою, прагнучи, щоб американський світ пізнав правду про нашу батьківщину. З її ініціятиви управа Відділу УККА кілька разів влаштовувала пресові конференції з чільними щоденниками нашого міста і їй треба завдячувати, що дискусії на тему України, що були вислідом реакції російської іміграції, тягнулися місяцями на сторінках місцевої преси.

Марія Блищак з дому Кацуляк, нар. 13 березня, 1923 р. в Мукачеві на Карпатській Україні. Гімназію закінчила в Моджанах, біля Праги, а університет в Празі, 1948 р. Вищі студії кінчила серед дуже неприятливих воєнних умовин, коли тверда рука ґестапо спочивала на кожній свідомій родині. З натиском большевиків переїхала з родичами до Німеччини, де проживала в таборі в Реґенсбурзі, учителюючи в таборовій школі. В 1950 р. переїхала до Сан Франсіска, де протягом чотирьох літ працювала фізично, допомагаючи чоловікові, а відтак, опанувавши англійську мову, одержала бюрову працю в обезпеченевій компанії, де по п'ятьох літах праці здобула чільне і відповідальне становище. Була люблена всіми, не тільки громадянами обох віровизнань, але й співробітниками праці, які на похороні підкреслювали надзвичайно шляхетні вартості її характеру. Її смерть була великим ударом для нас всіх, бо рак, що загніздився в її молодім тілі, в скорім часі знищив її. Два дні перед своєю смертю ще працювала, не відчуваючи трагічного відходу від своєї родини. Громадянство, оцінюючи її великі заслуги для нашої громади, вшанувало її пам'ять безприкладною участю в сумних обрядах, які вів о. парох Микита. Її пам'ять ще глибоко живе в душах громадян, які співпрацювали з нею, вкладаючи час, працю, енергію і гроші для високого ідеалу, якому на ім'я українська справа. Для нас всіх Покійна остала живим прикладом скромного, невсипущого працівника на громадській ниві.

Померла Катерина Качмар в Честері, Па.

У вівторок 26-го липня ц. р., упокоїлася в Бозі Катерина Качмар. Покійна народилася в селі Неліпковичі, повіт Ярослав, Західня Україна. 18-літньою дівчиною приїхала до Америки й свою більшу частину життя пережила з своїм мужем в Міннеаполіс, Міннесота. Покійна, як також й її муж Петро, знані зі своїх щедрих дарунків на різні релігійні, народні та культурно-освітні цілі.

Покійна любувалася в українськім мистецтві та інтересувалася життям церковним в православній церкві, національним і культурно-освітнім. Пок. започаткувала Фонд ім. Качмара на будову Старечого Дому при Українській Православній Консисторії у Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Покійна увесь свій маєток розподілила на добродійні ціці: 1) Українській Семінарії св. Андрія у Вінніпеґу, Канада; 2) Українській Вільній Академії Наук в Америці; 3) Українській Православній Парафії в Честер, Па.; 4) Українській Православній Парафії у Міннеаполісі; 5) Стипендії для студентів теологів при Українській Православ. Консисторії в Америці; 6) Увесь інший маєток, по виплаченню усіх видатків і зобов'язань, означених в тестаменті, залишено на Старечий Дім в Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Похорон відбувся в Честері, Па., з погребового заведення Марії Кер, а потім тіло покійної літаком перевезено до Міннеаполісу, де відбувся похорон при великім здвизі народу. Тіло покійної спочило в крипті, де спочиває її муж Петро в Сонсет Меморіял Семетері у Міннеаполісі. У похороні взяли участь священики парафій в Міннеаполісі, околиці і митрофорний протоєрей о. О. Мицик із Честеру, Па.

Покійна прожила останні дні свого життя в Рідлей Парк, Па., у свойого сестрінка Ярослава Клюка, який доглядав її разом зі своєю дружиною в свой хаті.

Похороном та усіма справами заряджував митроф. протоєрей о. О. Мицик, парох української православної церкви Успіння Пречистої Діви Марії в Честері, Па., який уділив покійній Найсвятіші Тайни Св. Причастя перед її смертю.

Вічна їй пам'ять!

о. О. Мицик

Тиждень Поневолених Націй в Твин Ситі, Мінн.

Українська громада в Твин Ситі і інші національні групи відзначили Тиждень Поневолених Націй в суботу 23-го липня. Для переведення цього тижня в стейті Міннесота був призначений почесний комітет з видатних політичних і громадських американських діячів стейту, на чолі з посадником Р. К. Пітерсоном. Спонзорами були Американські Ветеранис 7-ої округи, американська жіноча допомогова організація і комітет представників окупованих совєтами країн. Від УККА в комітет входив проф. О. Грановський, який є одним з заступників голови комітету Поневолених Націй, і п. Амерслав — реф. зовнішніх зв'язків цьогорічної каденції УККА. В суботу в 10 годині ранку на Цвинтарі Форт Снелінг покладено на могилу невідомого вояка вінок з національними прапорцями всіх представників поневолених націй. Від української громади були панове Юрко Давидович і Андрусецький і панни Катерини Іваскевич і Глорія Саломандрик. Покладення вінка відбулося врочисто. Було багато американських гостей.

В 7-ій год. вечора відбувся маніфестаційний похід від Ратуші до Вокейшенел Гайскул, в якому прийняли участь не лише національні групи, але й американські організації на чолі з військовими ветеранами. Треба відмітити, що українська громада була одною з найчисленніших. Українська група йшла першою лісля американських представників. Великий плякат Україна, написаний золотими літерами на голубому шовку, написав п. Булавицький, несли Юрко і Петро Каркоці в українських строях. За ними йшла пані Зірка Данилюк в строї української молодиці, потім п. інж. В. Минкович і п. М. Павлишин в укр. сторях несли пропори український і американський. За пропороносцями йшли голови організацій, діти в українських строях з плякатами, жінки з 16-го Відділу СУА в вишиваних блюзках, а за ними представники української громади Твин Ситі.

Програму вів пан Баб Район, представник ТВ КСТП Нюс, який в свойому виступі відмітив важливість цього Тижня не лише для поневолених націй, але й для цілої Америки. Тепло згадав про українців, яких бачив в Києві під час подорожі по СССР. Виступав з промовою мейор м. Міннеаполісу п. Пітерсон, прочитано багато привітальних телеграм, в тому числі від губернатора стейту п. Фрімана і сенатора п. Джада. Головним промовцем був п. Вілліям Баклі, видавець „Нешенел Ревю". З музичною програмою виступали: — Духова оркестра ветеранів 7-ї округи і український хор Дніпро, під кер. о. прот. М. Бриня.

На тлі різнонаціональних прапорів і статуї „Свободи" — хористи в вишиваних блюзках і сорочках зробили велике враження на публіку в залі. Під враженням співу представники американських організацій дякували кожному, кого лише бачили в вишиваній українській блюзці чи сорочці. Крім того солістка відспівала „Гад блесс Америка". Для успішного переведення цієї маніфестації приложили найбільше старань голова УККА п. В. Домбровський, п-ні М. Домбровська, п. Амерслав і п. Яцьків, а також голови з управою і активом всіх українських організацій в Твин Ситі, а собливо треба відмітити Управу Т-ва Сприяння УНРаді, які активно вкулючилися в переведення цієї маніфестації. Від них прийшли нові плякати і тексти в англійській мові про страхіття терору на Україні, які роздавалися в залі американським гостям.

Внеділю 24 липня, як продовження цього Тижня в залі школи при церкві св. Михаїла проф. Грановський і п. Амерслав висвітлили три фільми з життя в країнах окупованих СССР.

З доручення голови УККА Твин Ситі, УКК щиро дякує всім організаціям і громадянам, які прийняли заклик до співпраці і своєю працею і присутністю висунули українців на перше місце.

Валентина Єрмоленко

Успіхи Марії Федорук

Марія Федорук — донька Ол. Федорук з Лейнкестру, Вискансин 26-го мая скінчила середню школу (гайскул) з відзначаючим поступом і в зв'язку з тим дістала від „Лицарів Колюмба" стипендію в сумі $1,000 на продовжування студій. Крім тої стипендії, вона дістала ще й другу від своєї школи, бо була поміж найліпшими учениці ями і могла дістати ще й третю з коледжу, бо здала вступний іспит до коледжу з відзначаючим поступом. Але вона з цих двох останніх стипендій зрезиґнувала, даючи можність користати з них іншим ученикам. Справою тою заінтересувались два місцеві і три позамісцеві часописи та дві радіові стації, які, крім поміщення знимки, подали ще короткий життєпис Марії від часу її прибуття до Америки аж по сьогоднішній день. Зацікавлення викликала та обставина, що на тих дві стипендії, які були призначені на медисонську дієцезію, внесло аж двісті учеників прохання, а дістали їх тільки Марія Федорук і ще одна учениця.

Марія має тепер 18 літ, а прибула до Америки в 1949 році, мешкає в Лейнкестрі, володіє крім матірньої мови ще англійською і німецькою.

По вакаціях іде вона до коледжу в Дубюк, де задумує студіювати також і чужі мови.

А. В.

Католицька Церква на Кубі проти „зросту комунізму" в урядових колах

Гавана, Куба. — В неділю 7-го серпня у всіх католицьких церквах на Кубі відчитано пастирське послання, підписане кардиналом гаванським архиєпископом Артеагою та 8-ма архиєпископами Куби, в якому виступається проти „великого зросту комунізму в країні", бо вважається цю справу за небезпечну ще й тому, що уряд Куби втримує близькі зв'язки з Москвою. Це перший офіційний виступ католицької ієрархії проти уряду прем'єра Кастра. Кілька тижнів тому проти комуністичних впливів в уряді Кастра протестував архиєпископ Сантіяго де Куба Енрік Перес Серантес, остерігаючи своїх вірних, що „комунізм перед брамою". Католицькі єпископи заявляють в пастирському листі, що вони не мають нічого проти торговельних зв'язків із СССР, але вони турбуються тим, „що журналісти, робітничі провідники і навіть деякі урядовці з ентузіязмом говорять про ту систему, яка є в комуністичних державах". Єпископи заявляють, що „католицизм і комунізм відповідають двом концепціям людського життя, і є собі зовсім протилежні, та їх не можна погодити з собою".

Міжнародні юристи закидають китайським комуністам народовбивство в Тибеті

Женева. — Міжнародна Комісія юристів, визнана Об'єднаними Націями, проголосила на 345 сторінках звідомлення про політику комуністичного Китаю в Тибеті, із висновком, що китайські комуністи допускаються злочину народовбиства, намагаючись систематично викорінити буддизм в Тибеті і всіх хто ту віру визнає. Звідомлення, списане за зізнаннями безпосередніх очевидців, свідків і вірогідних джерел, описує страхітливі масові вбивства, плянове обезплоднювання чоловіків і жінок, тортури, насилування, злочинну індоктринацію та депортації. Про вислід свого слідства названа Комісія коротко звітувала вже в червні, але щойно тепер оприлюднила друком те своє звідомлення. Міжнародна Комісія юристів складається з найповажніших правників із більшости некомуністичних країн з цілого світу.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. МАРІЇ з ГНАТИШАКІВ ПЕТРИК
складають — $ 10.00
на залишенців в Европі
СТЕФАН і МАРІЯ СЕНИК

Зі Спорту

ТРІЮМФ БРАЗИЛІЙСЬКОГО ФУТБОЛУ

БАНҐУ (Бразилія) — КІЛМАРНОК (Шотляндія) 2 : 0 (1 : 0)

Ню Йорк, 6-го серпня. — Фінальні змагання за чемпіонат Міжнародної футбольної Ліґи першунів двох дивізій та за Чашу Америки, уфундовану підприємством Шефера, притягнули на Польо Гравндс 25,440 глядачів. Це рекордове число симпатиків на футбольних змаганнях в Ню Йорку є доказом, що цей спорт, скоріше чи пізніше, таки стане одним із найбільше популярних в Америці.

Після святочної дефіляди з прапорами народів — учасників гор М. Ф. Ліґи — та привітань почалися ці цікаві та емоційні змагання. Вже в перших хвилинах гри шотляндці перебрали ініціятиву і тоді, в початках, здавалося, що цій команді припаде перемога. Навіть перші ворота, що їх здобули бразилійці вже в третій хвилині, все ще не захитали віри симпатиків англійського футболу у вищість „вчителів" над швидкими молодиками з південної Америки. Проте перші ворота мали велике моральне значення та вплинули значно на дальший хід змагань. Самі ворота впали з дуже доброго заграння центру нападу Банґу Естевеса, який стягнув на себе 3-ох шотляндців і тоді випустив необставленого Вальтера Сантоса до стрілу на ворота. Воротар Кілмарноку не міг задержати стрілу, коли з прислоненої акції м'яч несподівано з'явився при ногах напасники майже на лінії воротного поля.

В цій блискавковій акції бразилійців виявилося, що шотляндцям важко буде затримати швидкі наступи змагунів високої кляси, які своїм опануванням м'яча робили враження майстерности гри подібної до штукарства у кошівці славних „Гльобтротерів". Феноменальна орієнтація і прецизія володіння м'ячем наглядні були у бразилійців у продовжуванні та змінюванні напряму гострих стрілів своїх співзмагунів по воротах. Такі тонкості техніки і швидкість у футболі можуть бути лише вислідом великої праці над собою змагуна та фахового тренінґу.

Дальша частина першої півгри проходила під змінними наступами обидвох команд, при чому впадало в очі, що коли акції бразилійців кінчилися стрілами по воротах, то може навіть частіші наступи шотляндців заломлювалися майже завжди перед лінією шістнадцятки Банґу. При двобоях змагунів за м'яч виявлялося чимраз яскравіше, що бразилійці куди краще панують над м'ячем та співпрацюють поміж собою так добре, що важко собі кращу співпрацю взагалі уявити. Коли один з бразилійців рятував м'яча з-під ніг чи з голови шотляндця і цей м'яч, здавалося, летів без цілі, там з'являлися його співзмагуни, щоб не втратити ніодного м'яча.

Початок другої половини приніс знову посилені наступи шотляндців, але далі без висліду, бо лінія помочі та оборони Банґу блистіла своїм криттям та твердою дефензивою. В тому часі одну добру нагоду здобути ворота для Кілмарноку марнує в 55-ій хвилині гри Берт Блек, коли воротар Банґу випускає з рук м'яч стрілений по воротах з крила. Посилені наступи шотляндців приводять до зміни укладу Банґу, менаджер якого стягає до заду центра нападу Естевеса в двох цілях: посилити оборонні лінії, яких уклад відповідав би системі бразилійців — чемпіонів світу 1958 року (2 оборонці — 4 помічники — 4 напасники), та витягненням наперед середущого помічника Кілмарноку зробити „стежку" для своїх швидких напасників в напрямі воріт шотляндців. Це пересунення вже за декілька хвилин дає бажаний вислід: криловий Коррея втікає цією стежкою несподівано для противника і стріляє по воротах. Але м'яч цей відбивається від стовпа назад у поле. Ще раз так втікає другий бразилієць, але суддя відсвистує відсторонь. На 8 хвилин перед кінцем шотляндець Венцель незамітно втікає від свого опікуна і опиняється на шістнадцятці з відкритим полем до стрілу. Цю добру нагоду він маркує стрілом побіч воріт. Стільки нагод і мали шотляндці. Банґу віддало багато більше грізних стрілів по воротах противника, при майже рівнорядній грі.

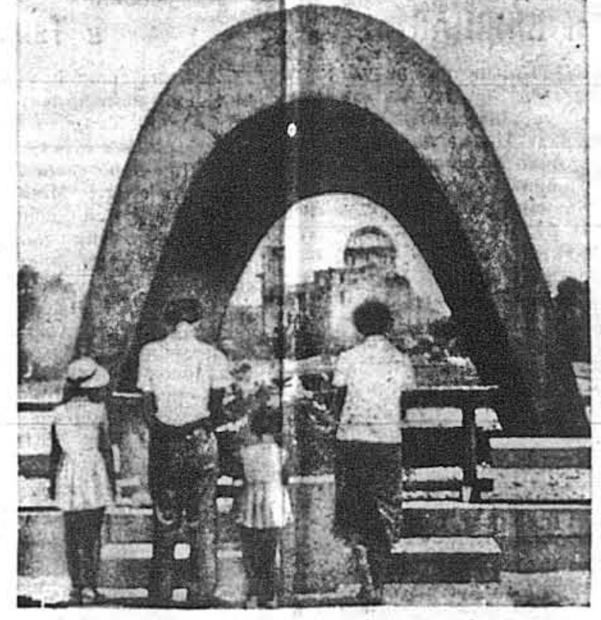
На дві хвилини перед кінцем, коли вже здавалося, що вислід залишиться незмінений, Вальтер Сантос стріляє з-поза лінії 16 метрів по воротах, і шотляндський воротар, який намірився зловити м'яча стоячи на три метри перед лінією, змушений був капітулювати. Сильний стріл не вдається помічникові шотляндців відбити головою прямо вперед і тоді підбитий високо м'яч знаходить дорогу в сітку його клюбу, якраз під поперечкою воріт та поза засягом рук розпучливого відвороту воротаря Кілмарноку.

Команда Банґу, складена з талановитих молодих футболістів, які стали чемпіонами цих розгривок Міжнародної Футбольної Ліґи, виступила до цих змагань знову без дуже добрих, але контужених, змагунів Адеміра та Корльоса. Її склад був: Убірахара Мотта, Хоель Фонсека, Дарсі де Фарія (репрезентант Бразилії, вибраний до складу країни на мистецтво світу в 1962 році). Зозімо Калязаєс (член репрез. Бразилії — чемпіона світу 1958 року), Ананіяс Круз, Нільтон Сантос, Коррея Ферейра, Зе Марія Сільва, Десіо Естевес Да Сільва, Вальтер Сантос (репрез. Бразилії, вибраний до складу країни на мистецтва світу 1962), Бето Маседо.

По змаганнях відбулося святочне вручення чаші проводові Банґу, що його доконав комішенер Ню Йорку Вінсент О'Шей, в присутності консула Бразилії пані Васконсельос, яка теж коротко промовляла.

Шотляндці дуже гарно повелись, складаючи своїм суперникам ґратуляції та виносячи на руках провідника нападу Банґу Десіо Естевеса з грища під оклики захоплених глядачів. (в. с.)

ПАМ'ЯТНИК ЗАГИНУЛИМ У ГІРОШІМІ

Японська родина молиться в 15 річницю збомбардування Гіросіми атомовою бомбою перед пам'ятником, збудованим на пошану 90.000 жертв цього бомбардування.

Равль Кастро проти Організації Американських Держав і дякує СССР за допомогу

Гавана, Куба. — Молодший брат Фіделя Кастра — кубинський міністер збройних сил Равль Кастро заявив в телевізійному інтерв'ю, що „Куба є вдячна СССР за допомогу, яку радо приймає, не дивлячися на те, що про те думає Організація Американських Держав". Майор Равль Кастро давніше казав, що представники Куби будуть присутні на нарадах ОАД, які мають відбутися в половині цього місяця, і на яких мають обговорювати комуністичні впливи на Кубі та напруження між ЗДА і Кубою. На думку Равля Кастра Представники Латинських Американських Деджав підтримають справу Куби. „Провідники молоді і робітництва в латинських американських країнах, казав Равль Кастро, дійсно вповні підтримують справу кубинської революції". Він заявив, що з „допомогою СССР ми можемо боротися і виграти, бо інвація проти Куби коштувала б багато крови тут і у ЗДА". СССР обіцяв підтримати Кубу своїми далекосяжними ракетами на випадок атаки збоку ЗДА.

Новий прем'єр Італії дістав вотум довір'я

Рим. — Новий прем'єр Італії Амінторе Фанфані відніс першу свою велику перемогу, діставши затвердження своєї програмової декларації в нижчій палаті парляменту в минулу п'ятницю 310 голосами проти 156 при 96-х, що стримались від голосування. Більшість 154 голосів, яку він осягнув, була найбільшою від часу четвертого уряду Альчідо де Ґаспарі в 1948 році. Два дні передтим Фанфані дістав в італійському сенаті вотум довір'я більшістю 126 голосів проти 58 при 56-х, що стримались. Проти нього голосували тільки комуністи і фашисти, — „за" голосували християнські демократи, ліберали, соціял-демократи і республіканці, а стримались ліві соціялісти і монархісти. Окрему перемогу Фанфані добачують саме у факті, що ліві соціялісти Пістра Ненні не пішли цим разом за комуністами, а стримались від голосування, давши новому урядові ще знатнішу базу.

Ізраїль допускає німецького адвоката на розправу проти Айхмана

Тель Авів. — Ізраїльський уряд виготовив закон, який допускає західньо-німецького адвоката д-ра Роберта Серваціюса з Кельну, як оборонця нацистського воєнного злочинця Адольфа Айхмана. Адольф Айхман, один з головних винуватців винищення кількох мільйонів жидів за останньої світової війни, схоплений з арґентинської території і перевезений до Ізраїлю, стане перед жидівським судом найближчої весни. До кінця вересня цього року мають зголошуватись пресові агенції й часописи, які хочуть вислати на той процес своїх представників. Розправа буде вестись по гебрейськи, але буде перекладана на німецьку мову з уваги на Айхмана. Процесові звідомлення будуть проголошувані англійською і французькою мовами, для вжитку закордонних кореспондентів. Робити світлини на залі розправ не буде вільно, але закордонні кореспонденти будуть діставати від ізраїльських властей численні світлини. Айхманові дозволили вибрати собі закордонного адвоката, з тим, щоб той адвокат не мав нацистського минулого. Ізраїльські власті прийшли до переконання, що годі визначувати Айхманові оборонця з уряду, бо не можна ніякому жидівському адвокатові накидати обов'язок боронити одного з найгірших катів жидівського народу. Міністер справедливости Пінгас Розен договорився з усіма партіями, що коли він внесе законопроєкт, за яким можна буде допустити німецького адвоката на розправу Айхмана, то ніодна з партій не буде жадати дебати над тим законом. Всі погодились, за вийнятком комуністів.

● **Жан Батітсе Кібзе**, міністер фінансів в автономній конґолійській провінції Катанґа, яка загострила теперішню кризу в Конґо рішуче спротивившись стаціонуванню там військ Об'єднаних Націй, приїхав до Ню Йорку і дав тут пресову конференцію. Він твердив, що в Катанзі відбудеться плебісцит, в якому населення висловиться за те, чи хоче належати до Конґа, чи мати окрему республіку. Він жалівся, що Об'єднані Нації хочуть обсадити Катанґу нібито задля забезпеки там спокою, хоч в Катанзі не було ніяких познак неспокою і панує там зразковий лад.

У Конґо зростає федералістичний рух

Леопольдвіль. — Під час коли в Ню Йорку на Раді Безпеки Об'єднаних Націй міністер закордонних справ центрального уряду Конґа, Жістен Бомбоко, запевняв, що в провінції Катанзі велику більшість населення становлять прихильники центрального уряду прем'єра Люмумби та що тамошній прем'єр Мойсе Чомбе це ставленник Бельгії, у самій столиці Конґа Леопольдвілі відбулись демонстрації молоді, з окликами у честь Чомбе та проти Люмумби. Провінційний сойм Леополдвілю, де більшість мають співпартійці президента Конґа Касавубу рішили домагатися федераційної системи та підтримати в цьому змагання Чомбе. Конґо складається з шістьох провінцій—Леопольдвіль, Орієнталь, Екватор, Касай, Ківу і Катанґа. Рішення Леопольдвільської провінції захитує становищем прем'єра Люмумби, персонального ворога однаково президента Касавубу, як катанґського прем'єра Чомбе. Люмумба вже вернувся до Леопольвілю і заповів, що він негайно візьметься за „зроблення порядку". Він дістав запевнення від двох муринських диктаторів —президента Ґвінеї Секу Туре і президента Ґани Ґваме Нкрумаха — що вони своїми військами готові підтримати заходи центрального уряду Конґа і — за твердженням преси — Люмумба радий би тепер мати діло замість із військами Об'єднаних Націй — з військом Ґвінеї і Ґани, яким він воював би і бельгійців і своїх противників — конґолійців.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Українського Народного Дому, Відд. 316, відбудуться в четвер, 11-го серпня 1960 р., в год. 8-ій веч. На порядку нарад: важливі справи. Присутність усіх членів побажана. Просимо всіх членів вплачувати вкладки на Зборах Т-ва, а довгуючих просимо вирівняти всі залеглости. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 371, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в п'ятницю, 12-го серпня 1960 р., в год. 8-ій веч., в Січовій залі. Прохається членів зложити свою пожертву на Колеґію в Стемфорді, на Зборах Відділу або на руки урядників. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Варанюк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Мир", Відд. 324, повідомляє всіх своїх членів, що Звичайні Місячні Збори відбудуться в суботу, 13-го серпня 1960 р., в годині 7-ій веч. Просимо прибути і вирівняти членські вкладки та полагодити біжучі справи. — С. Барабах, предс.; І. Струк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Любов", Відд. 45, повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р. Просимо всіх членів прибути, а особливо пригадуємо тим членам, що запізнились із вкладками, щоб їх вирівняли. — Т. Малик, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Сеник, секр.

БАЛТИМОРЕ, Мд. — Б-во Пресв. Тройці, Відд. 320, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., в год. 1:30 по пол., в Укр. Горож. Клюбі — 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прибути на означений час і вирівняти свої залеглості. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

ПАЛМЕРТОН, Па. — Б-во св. о. Миколая, Відд. 369, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., в год. 4-ій по пол., в церковній залі. Проситься членів вирівняти свої залеглості. — Управа.

МЕНВІЛ, Н. Дж. — Управа Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 349, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 14-го серпня ц. р., в год. 3-ій по пол., в домі Ветеранів, при вул. Вашинґтона. Проситься всіх членів прибути. — Управа.

ЛУДЛОВ, Масс. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 253, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., в год. 1-ій по пол., в церковній залі, при Лацклан вул. Проситься всіх членів прибути на означений час. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Т-во „Сокіл", Відд. 336, повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., в год. 1-ій по пол., в УНДомі, при W. 14th St. Просимо всіх членів прибути на ці Збори, заплатити свої вкладки та відібрати чеки-дивіденду. — Г. Степанек, предс.; Г. Кисіль, фін. секр.; Т. Кальмук, рек. секретар.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 251, подає до відома членам, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., в церковній залі, при W. 7th St., зараз по великій Службі Божій. Проситься членів вплачувати залеглі вкладки, а також складати свої пожертви (чеки-дивіденду) на Фонд Наглої Потреби. — В. Козир, предс.; Ф. Венко, кас.; Я. Кравчук, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 367, відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., в год. 1:30 по пол., у церковній залі. Прохаємо, щоб всі члени прибули на Збори та вирівняли свої залеглі вкладки. Рівнож пригадуємо, що вакаційний час минає, і тепер наново треба доложити всіх старань, щоб приєднати до УНСоюзу нових членів. — Г. Лилак, гол.; Т. Песко, кас.; В. Попович, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рожд. Пресв. Богородиці, Відд. 36, повідомляє своїх членкинь, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., в год. 3-ій по пол., в церковній залі, під ч. 305 Гунсон Еве. Просимо членкинь прибути на означений час та вирівняти свої залеглості. — Є. Геруля, предс.; К. Ярославська, кас.; С. Гунька, секр.

КЛИФТОН, Н. Дж. — Т-во „Українська Січ", Відд. 182, повідомляє всіх своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 14-го серпня 1960 р., в год. 2-ій по пол., в парафіяльній залі, при 45-47 Hope Ave., в Пассейку, Н. Дж. Проситься всіх членів прибути на Збори та заплатити свої вкладки, а довгуючих, — щоб вирівняли свої залеглості. — Управа.

РОЗШУКИ

Пошукую брата,
ОЛЕКСУ КОБАК,
з села Бородчиці, пов. Вібрка, який 1912 р. виїхав до Шикаґо. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
George KOBAK
93 W. Tremont Avenue
Bronx 53, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 4501. Будують темню.

Визначивши діяльність ґорил до певного терену, Тарзан і його група збудували темню.

А тоді розклали камеру — готову накручувати фільм.

Але нагло Тарзан почув слабий крик з того напрямку, де був табір!